

**Басшының (директордың) оқу жұмысы жөніндегі орынбасарлары,
зиятында бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектептердің
мұғалімдері үшін «Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқытудағы
сараланған және дараланған тәсілдердің теориялық-әдістемелік негіздері»**

**педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының
білім беру бағдарламасы**

МАЗМҰНЫ

Жалпы ережелер

Глоссарий

Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Оқу нәтижелерін бағалау

Курстан кейінгі сүйемелдеу

Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Жалпы ережелер

«Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқытудағы сараланған және дараланған тәсілдердің теориялық-әдістемелік негіздері» педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) басшының (директордың) оқу жұмысы жөніндегі орынбасарларын, зиятында бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектептердің мұғалімдерін (олигофренопедагогтарын) (бұдан әрі - Тыңдаушылар) оқытуды регламенттейді.

Зиятында бұзылыстары бар оқушыларға арналған арнайы мектеп оқушыларының құрамы бағдарламалық материалды игеру мүмкіндіктері бойынша әртүрлі, бұл оқушылар зиятының бұзылуының әртүрлі дәрежесіне байланысты. Жақында арнайы мектептерде дамудың күрделі бұзылыстары бар балалар санының өсу үрдісі байқалды, онда зияттың бұзылуы аутизм спектрінің бұзылуымен және академиялық білімді, сондай-ақ өмірлік және әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруда қосымша қиындықтарға тап болатын мінез-құлықтың бұзылуымен біріктіріледі. Қолжетімді академиялық білім мен дағдыларды қалыптастыру саласында да, мінез-құлықты реттеу және коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру саласында да оқушыларға сараланған және дараланған тәсілдер технологиялары саласында мұғалімнің құзыреттілігін кеңейту талап етіледі.

Зиятында бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектептердің 448 педагогына сауалнама нәтижелерін талдау педагогтардың мынадай мәселелер бойынша кәсіби құзыреттіліктерін кеңейтуге қажеттілігін айғақтайды:

1) оқушыларды оқу материалын игеру мүмкіндіктері бойынша әртүрлі типологиялық топтарға жатқызу критерийлері негізінде білім алушыларға сараланған және дараланған тәсілдерді ұйымдастыру;

2) олардың мүмкіндіктерінің әртүрлілігін, оның ішінде сынып оқушыларына арналған оқулық пен жұмыс дәптерінен тапсырмаларды ескере отырып, оқушыларды оқытудың тиімді әдіс-тәсілдерін таңдау;

3) оқушының пән бойынша оқу материалын меңгеру деңгейін және әлеуметтік дағдыларын анықтау;

4) оқушылардың оқу және оқудан тыс жағдайдағы мінез-құлқын реттеу;

5) оқушылардың жетістіктерін критериалды сипаттамалық бағалау және алынған мәліметтерді оқу процесін жетілдіру үшін пайдалану;

6) оқушының ата-анасымен ынтымақтастық.

Педагогикалық кадрлардың сұранысын талдау директорлардың оқу жұмысы жөніндегі орынбасарлары мен зиятында бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектеп мұғалімдерінің курстық дайындығының таңдалған тақырыбының өзектілігі туралы шешім қабылдауға мүмкіндік береді.

Сауалнамаға қатысушылар сұранысқа ие және өзекті ретінде көрсеткен кәсіби даму бағыттары осы Бағдарламаның тақырыптық модульдерінің мазмұнына енгізілген.

2. Глоссарий

Білім алу үшін арнайы шарттар («Білім туралы» ҚР Заңы)	- онсыз ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін емес оқу, сондай-ақ арнайы, жеке дамыту және түзету арқылы дамыту бағдарламалары мен оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тіршілік ету ортасын, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді, медициналық, әлеуметтік және өзге де қызметтерді қамтитын жағдайлар
Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) («Білім туралы» ҚР Заңы)	- тиісті деңгейдегі білім алу және қосымша білім алу үшін арнайы жағдайларда тұрақты немесе уақытша қажеттіліктерді сезінетін адамдар (балалар)
Мүмкіндігі шектеулі бала (балалар) («Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі ҚР Заңы)	- белгіленген тәртіппен расталған туа біткен, тұқым қуалайтын, жүре пайда болған ауруларға немесе жарақаттардың салдарына байланысты тіршілік әрекеті шектелген, дене және (немесе) психикалық кемістігі бар он сегіз жасқа дейінгі бала (балалар)
ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау («Білім туралы» ҚР Заңы)	- білім алу үшін қажетті арнайы жағдайларды анықтау
психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу («Білім туралы» ҚР Заңы)	- білім беру ұйымдарында іске асырылатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет, оның барысында ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) табысты оқыту және дамыту үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалады
Оқыту мақсаты –	- оқу бағдарламасына сәйкес пән бойынша оқыту курсы барысында білімге, түсінікке және дағдыларға

	қол жеткізу бойынша күтілетін нәтижелерді тұжырымдайтын бекітулер
Оқу жоспары	- білім беру ұйымдарында оқытылатын оқу пәндерінің құрамын, олардың бір жылға бөлінуін айқындайтын құжат, оның көлемі аптасына сағатпен және оқу жылында көрсетіледі.
Оқу бағдарламасы	- оқу пәні шеңберінде және жекелеген бөлімдер мен тақырыптар бөлінісінде игеруге жататын білімнің, іскерліктер мен дағдылардың мазмұны мен көлемін айқындайтын құжат.
Оқу процесі	- педагогикалық жүйе жағдайында білім беру мен тәрбиелеу мақсаттарын іске асыратын ересектер мен балалардың бағытталған және ұйымдастырылған өзара іс-қимылы;
Оқыту –	- білімді жинақтау, танымдық құрылымдарды қалыптастыру процесін басқару, білім алушының оқу-танымдық белсенділігін ұйымдастыру және ынталандыру;
Үйрету –	- мұғалімнің жетекшілігімен білім, білік және дағдыларды игеру бойынша оқушының белсенді қызметі;
Педагогикалық диагностика -	- оқыту процесінің жай-күйі мен нәтижелерін зерттеуден тұратын мұғалімдердің іс-әрекет жүйесі. Бұл оқу сапасы мен мамандардың біліктілігін арттыру мақсатында осы процесті түзетуге мүмкіндік береді;
Сараланған тәсіл	- педагогтың оқу материалын игеру мүмкіндіктері бірдей емес әртүрлі топтағы оқушыларға сабаққа жағдай жасау және көмек көрсету жөніндегі қызметі;
Сараланған оқыту	- жеке тұлғаның жеке және типологиялық ерекшеліктерін оқушыларды топтастыру түрінде және қалыптасқан топтардағы оқу процесінің әртүрлі құрылымын есепке алу;
Жеке тәсіл	- білім алушыға оның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, баланың жеке басын ашуға ықпал ететін тәсіл, ол ойлау процестерінің, есте сақтаудың, назар аударудың, бастаманың, шығармашылықтың көрінісінде, жаңа материалды игеру кезінде әркім әртүрлі қызығушылықтарды ашады және өз білімін әртүрлі қолданады.

Критериалды бағалау	– білім алушылардың оқу жетістіктерін білім берудің мақсаттары мен мазмұнына сәйкес келетін, оқу процесінің барлық қатысушыларына нақты белгіленген, алдын ала белгілі бағалау критерийлерімен салыстыруға негізделген процесс;
Формативті (ағымдағы) бағалау –	- білім алушылардың сабақта білімін игерудің және дағдыларын қалыптастырудың ағымдағы деңгейін айқындайтын, оқыту барысында білім алушы мен мұғалім арасындағы жедел өзара байланысты жүзеге асыратын, білім алушыларға жаңа материалды зерделеу кезеңінде тапсырмаларды қаншалықты дұрыс орындайтынын түсінуге мүмкіндік беретін бағалау, ал мұғалімге оқушылардың білімі мен дағдыларын игерудегі анықталған қиындықтарды ескере отырып, оқыту стратегияларын тез өзгертуге мүмкіндік береді;

3. Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның тақырыбы сараланған және дараланған тәсілдерді ұйымдастыру мен іске асырудың теориясы мен практикасы мәселелерін, сондай-ақ жеңіл және зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушыларды сараланған оқытуды қарастырудың өзектілігін анықтайды.

Курстар бағдарламасында оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне сипаттама беріледі және отандық нормативтік құқықтық актілердің мазмұны негізінде зиятында жеңіл және орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушылардың білім алуы үшін арнайы жағдайлар нақтыланады. Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау (педагогикалық диагностика) және оқу процесінде сараланған тәсілді жүзеге асыру үшін оқушының типологиялық топтардың біріне (В.В.Воронкованың педагогикалық жіктемесіне сәйкес) жататындығын анықтау технологиялары қарастырылады.

Қазіргі уақытта посткеңестік кеңістіктің арнайы педагогикасында гуманитарлық тәсілдердің дамуы байқалады, жаңа, әлеуметтік-мәдени парадигманың (әлеуметтік-педагогикалық тәсілдің) беделі артып келеді, онымен танысу модульдер тақырыбына енгізілген. Бағдарламаға мүмкіндігі шектеулі жандарға арналған оқу процесін ұйымдастырудың «медициналық» және «әлеуметтік-педагогикалық» модельдері енгізілген, олардың идеяларын Л.С.Выготский өзінің «Основные проблемы дефектологии» (1929) атты еңбегінде айтқан. Әлеуметтік-педагогикалық және жүйелік-белсенділік тәсілдері арнайы мектепте сараланған және дараланған тәсілдерді қолдана отырып, оқу процесін ұйымдастырудың әдіснамасы ретінде қарастырылады.

ҚР-дағы арнайы мектептердің қызметін дамыту бағыттары «нәтижеге бағдарланған білім беру» парадигмасына сәйкес орта білім беру мазмұнын жаңарту контекстінде ашылады.

0-4 және 5-10 сыныптар үшін жеңіл және зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушылар үшін Үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу бағдарламаларының құрылымы мен мазмұны талданады. Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын жасау және іске асыру тәртібі қарастырылады. Сынып құрамының гетерогенділігін ескере отырып, зиятында жеңіл түрдегі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған оқу пәндері бойынша оқу-әдістемелік кешендерді (ОӘК) пайдалану бойынша ұсыныстар беріледі.

Тақырыптық модульдердің мазмұны арнайы педагогикалық практиканы дамытудың заманауи үрдістерін және зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқыту мен дамытудың әртүрлі технологияларын (мінез-құлық талдауы, балама коммуникация, Монтессори-педагогика және т.б.) қолдану мүмкіндіктерін ашады. Әлеуметтік-педагогикалық тәсіл негізінде зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушыларды табысты оқытудың және өзін-өзі жүзеге асырудың арнайы жағдайларын жасау мақсатында білім беру ортасын өзгерту мысалдары келтіріледі. Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың классикалық арнайы әдіс-тәсілдерін қолдану тәсілдері, жетістіктерді критериалды сипаттамалық бағалауды жүзеге асыру нақтыланады. Курстық даярлықтың практикалық бөлігінде нақты жағдайларды (тыңдаушылардың жұмыс тәжірибесінен); оқушылардың қалаусыз мінез-құлқымен жұмыс істеу әдістерін; дараланған және сараланған тәсілді пайдалана отырып, оқушыларды оқыту мен дамытуды; ата-аналармен өзара іс-қимылдың проблемалық мәселелерін талқылау үшін шағын топтарда жұмыс жоспарлануда; проблемалық жағдайларды шешудің командалық тәсілдерін пысықтау, сабақты зерттеу, топ қатысушыларының өзара көмегі, қолда бар әдістемелік ресурстармен алмасу, өз практикасын рефлексивті талдау.

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Біліктілікті арттыру бағдарламасының мақсаты тыңдаушыларды ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау, зиятында бұзылыстары бар оқушыларға сапалы білім беруді қамтамасыз ету үшін сараланған және дараланған тәсілдерді ұйымдастыру мәселелерінде әдіснамалық, технологиялық және әдістемелік білімдермен және дағдылармен қамтамасыз ету болып табылады.

Бағдарламаның міндеттері:

1) арнайы мектеп оқушыларға зиятында бұзылыстары бар балаларды оқытудың мақсаттарына, міндеттеріне, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес және оқушылардың оқу процесін ұйымдастырудың «әлеуметтік-педагогикалық» тәсілдері шеңберінде беретін «ерекше білім беру қажеттіліктері» (ЕБҚ), «білім алуға арналған арнайы

жағдайлар» ұғымдарын нақтылау;

2) ата-аналар мен мамандардың қатысуымен оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін командалық бағалау (педагогикалық диагностика) және оның нәтижелері негізінде сабақта сараланған және жеке тәсілдерді жүзеге асыру тәртібін ашу;

3) зиятында орташа бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын жасау тәртібін және оларды сараланған оқыту жағдайында (жекелеген сыныптарда) табысты оқыту, әлеуметтендіру және өзін-өзі жүзеге асыру үшін білім беру ортасын түрлендіру тәсілдерін қарастыру;

4) оқушылардың қалаусыз мінез-құлқын жеңу әдістерімен (мінез-құлықты талдау, баламалы коммуникация, Монтессори-педагогика және т.б.), сондай-ақ критериалды сипаттамалық бағалауды пайдалана отырып, оқушылардың жетістіктерін бағалау тәсілімен оқытудың, дамытудың заманауи технологияларымен таныстыру.

Күтілетін нәтижелер. Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар:

1) зиятында бұзылыстары бар балаларды оқытудың мақсаттарына, міндеттеріне және Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес оқушыларға арнайы мектеп беретін білім алу үшін арнайы жағдайлар аталады;

2) оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін командалық бағалау (педагогикалық диагностика) тәртібін атайды; құжаттаманы жүргізу және талдау тәртібін біледі (бақылау хаттамалары, оқушының педагогикалық сипаттамасын жасау, КТЖ, сабақ жоспарын жасау); сабақта сараланған және жеке тәсілді жоспарлайды және негіздейді;

3) зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын құрастыру алгоритмін меңгерген; оларды табысты оқыту, әлеуметтендіру және өзін-өзі жүзеге асыру үшін білім беру ортасын түрлендіру тәсілдерін атайды;

4) қазіргі заманғы оқыту технологияларының дидактикалық ерекшеліктерін, зиятында бұзылыстары бар оқушылардың дамуын, оқушылардың қалаусыз мінез-құлқын жеңу әдістерін түсіндіреді; өз сынып оқушыларының жетістіктеріне сипаттама баға бере алады.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарлама 4 модульден тұрады:

1-модуль. ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушылардың оқу процесін ұйымдастырудың әдіснамалық және нормативтік құқықтық негіздері.

2-модуль. Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың ұйымдастырушылық-мазмұндық негіздері.

3-модуль. Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау,

оқушыларға сараланған және дараланған тәсілдерді жобалау және жүзеге асыру.

4-модуль. Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың дәстүрлі классикалық және инновациялық технологияларын, әдіс-тәсілдерін қолдану.

1-модуль. ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушылардың процесін ұйымдастырудың әдіснамалық және нормативтік құқықтық негіздері.	1-тақырып. ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушылардың арнайы педагогикасы мен білім беру жүйесін дамытудың заманауи үрдістері. Даму мүмкіндігі шектеулі оқушылардың білім беру процесін ұйымдастырудың «медициналық» және «әлеуметтік-педагогикалық» модельдері (тәсілдері) (қысқаша тарихи экскурсия). Оқу процесі және оның компоненттері. Оқу процесінің объективті және субъективті жақтары. Әлеуметтік-педагогикалық және жүйелік-белсенділік тәсілдері – арнайы мектептегі оқу процесінің әдіснамалық негіздері. «Нәтижеге бағдарланған білім беру» парадигмасына сәйкес орта білім беру мазмұнын жаңарту контекстінде ҚР-дағы арнайы мектептер қызметінің даму үрдістері. 2-тақырып. ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушыларға білім беру саласындағы қолданыстағы заңнаманы талдау. ҚР Конституциясы, ҚР Заңдары: «Бала құқықтары туралы», «Білім туралы», «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы», Арнайы мектептер қызметінің үлгілік қағидалары, Жалпы білім беретін бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік қағидалары, ҚР БҒМ № 125 бұйрығы. Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары, ҚР БҒМ 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы, Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидалары. ҚР БҒМ 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы ҚР ОАМ 29.09.2023 ж. № 300 жаңа редакцияда және басқалар.
--	--

2-модуль. Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың ұйымдастырушылық-мазмұндық негіздері.	3-тақырып. ҚР-да зиятында бұзылыстары бар балаларды мектепте оқытудың мақсаты, міндеттері. Арнайы жағдайлар жасау. Зиятында жеңіл және орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың мақсаты, міндеттері. Оқыту процесін ұйымдастыру принциптері: педагогикалық диагностиканың, оқытудың, танымдық іс-әрекет пен ЭЕС дамытудың бірлігі, белсенділік тәсілі, дамытушылық бағыт, оқытудағы жеке және сараланған тәсіл. Оқушылардың типологиялық топтарының сипаттамасы (В.В. Воронкова бойынша) – сабақтағы сараланған тәсілдің негізі. Арнайы мектепте, арнайы сыныпта зиятында бұзылыстары бар балаларды оқытуға арналған арнайы жағдайлар: 1. Оқу жоспары мен оқу бағдарламаларын өзгерту. 2. Оқытудың вариативті, арнайы және балама әдістерін қолдану. 3. Оқу нәтижелерін (оқушының жетістіктерін), критерийлер мен бағалау материалдарын бағалау тәсілдерін өзгерту. 4. Оқулықтарды, оқу құралдарын таңдау, Жеке оқу материалдарын дайындау. 5. Оқыту формасын таңдау. 6. Кедергісіз орта құру және оқу орнын бейімдеу. 7. Оқушыны қажетті компенсаторлық және техникалық құралдармен қамтамасыз ету. 8. Арнайы психологиялық-педагогикалық көмек (логопед, психолог, арнайы педагог: олигофренопедагог, сурдопедагог, тифлопедагог, педагог-ассистент, әлеуметтік педагог). 9. Қорғау педагогикалық режимі. 10. Бастауыш мектепте және негізгі орта білім беру сатысында ұзақ оқу мерзімі. 11. Ұзартылған оқу күні режимінде оқыту. 12. Бастапқы кәсіптік-еңбек дағдыларын қалыптастыру 4-тақырып. Зиятында бұзылыстары бар оқушылардың білім мазмұнын талдау. Мазмұнын, оқу қарқынын, күтілетін нәтижелерді барынша дараландыруға мүмкіндік беретін зиятында бұзылыстары бар оқушыларға білім берудің шектеусіз сипаты. Зиятының жеңіл және орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған Үлгілік оқу жоспарларын талдау. Зиятының жеңіл және орташа
---	---

	түрдегі бұзылыстары бар оқушыларға бастауыш және негізгі орта білім берудің Үлгілік оқу бағдарламаларының сипаттамасы. Үлгілік оқу бағдарламаларының құрылымы, мақсат қою тәсілі, сараланған оқытуды, сараланған және дараланған тәсілдерді қолдана отырып, зиятының жеңіл және орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушылардың оқу процесін ұйымдастыруда оқу бағдарламаларын қолдану ерекшеліктері. Оқу процесін оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз ету (оқулық, жұмыс дәптері, әдістемелік құрал). Оқулықтар мен ОӘК құрылымының ерекшеліктері, оларды сараланған тәсілді жүзеге асыруда оқу процесінде қолдану тәсілдері.
3-модуль. Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау және оқу процесін жобалау.	5-тақырып. Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау (педагогикалық диагностика). Оқу процесіндегі педагогикалық диагностиканың түрлері және олардың мақсаты: алдын ала (жүйелі оқытуға дайындықты бағалау), ағымдағы (дағдыларды меңгеру процесін зерделеу және оқытудың мазмұны мен әдістерін түзету), мерзімді (жетістіктер мен көмекке қажеттіліктерді тақырыптық бақылау), қорытынды (оқыту нәтижелерін зерделеу). Педагогикалық диагностика әдістерінің сипаттамасы: бақылау; әңгімелесу, баланың іс-әрекетінің өнімдерін зерттеу; көп деңгейлі, дараланған тапсырмалар мен жаттығулар, педагогикалық диагностиканың басқа критерийлері: ұжымдық оқыту үшін қажетті дағдыларды меңгеру; жұмысқа қабілеттілік, оқу бағдарламаларының мазмұнын меңгеру деңгейі, жеке қасиеттер, қызығушылықтар, хобби, отбасын қолдау және т.б. В.В. Воронкова бойынша оқушылардың педагогикалық сыныптамасының типологиялық топтарының біріне жататындығын анықтауға арналған педагогикалық диагностика критерийлері. Диагностика жүргізу тәртібі, алынған деректерді талдау. 6-тақырып. Сараланған және дараланған тәсілдерді қолдана отырып, зиятында жеңіл түрдегі бұзылыстары бар оқушылардың оқу процесін жобалау. Оқу процесінің компоненттері: мақсаттар, оқыту мазмұны, мұғалімнің қызметі, оқушылардың қызметі,

	жетістіктерді бағалау. Оқу мақсаттары – оқу процесін жобалаудың жүйелік компоненті. Пән бойынша оқу процесін оқу курсы деңгейінде, оқу тақырыбы деңгейінде, сабақ деңгейінде жобалау (жоспарлау). Оқу курсы деңгейінде жоспарлау: бағдарламаның мазмұны (ұзақ мерзімді жоспар) негізінде; оқушыларды оқытудың алдыңғы кезеңінің нәтижелерін немесе бастапқы диагностиканы ескере отырып; пәннің нақты материалының ерекшеліктерін және пәнішілік байланыстарды ескере отырып; оқытудың арнайы әдістемесінің талаптарын ескере отырып жүзеге асырылады. Оқу тақырыбы деңгейінде жоспарлау келесідей кезеңдерді ескере отырып, жаңа білім алудың психологиялық заңдылықтарына сәйкес жүзеге асырылады: 1. Жаңа материалмен танысу (қабылдау) 2. Бастапқы бекіту/түсінуді бағалау (түсіну) 3. Екінші реттік бекіту (түсіну) 4. Шеберлік мен дағдыларды қалыптастыру 5. Білімді қолдану (білімді басқа жағдайға көшіру). Сабақ деңгейінде жоспарлау: білім алушылардың тең емес мүмкіндіктерін ескере отырып (4 типологиялық топ және оқушыларға сараланған көзқарас), білім беру, түзету-дамыту және тәрбиелеу міндеттерін шешу қажеттілігімен жүзеге асырылады. Оқытудың практикалық бағытын қамтамасыз ету. Сабақтың сызықтық емес құрылымы оқушыларға сараланған тәсілді жүзеге асырудың шарты ретінде. Арнайы мектептегі сабақты талдау критерийлері. 7-тақырып. Сабақ және оны арнайы мектепте зерттеу. Зиятында бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектептегі сабақтың ерекшеліктері. Білім алушылардың ақыл-ой және дене қабілетінің төмендігін, сыныпта оқу мүмкіндіктері бойынша әртүрлі типологиялық топтарға жататын оқушылардың болуын ескере отырып, сабақ құрылымына қойылатын талаптар. Сабақтың құрылымдық компоненттерінің сипаттамасы мен функциялары: ұйымдастырушылық сәт, жаңа материалды қабылдауға дайындық, жаңа оқу материалын жеткізу, оқу материалын түсінуді тексеру, Шеберліктер мен дағдыларды бекіту, қайталау, Сабақтың қорытындысы. Сынып құрамын ескере
--	---

	отырып, оқу материалының мазмұнын таңдау, оқу материалын зерттеудің әр кезеңінде оқушыларға сараланған және жеке көзқарасты жоспарлау және жүзеге асыру. Сабақтың рефлексивті өзін-өзі талдау. Өзгерістерді, жетілдіруді қажет ететін өз тәжірибесінің аспектілерін анықтау. Өз тәжірибесінің тиімділігіне теріс әсер ететін себептерді анықтау және оларды жою жолдарын іздеу. Инновацияларды енгізу, педагогикалық тәсілдерді жетілдіру. Әріптестермен бірлесіп: сабақты жоспарлау, жаңа идеялардың іске асырылуын бақылау, оқу мен оқытуды талдау, өз қорытындыларын құжаттау.
4-модуль. Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқыту мен тәрбиелеудің дәстүрлі және инновациялық тәсілдерін, технологияларын, әдіс-тәсілдерін пайдалану.	8-тақырып. Әлеуметтік-педагогикалық және іс-әрекеттік тәсілдер негізінде оқу процесін ұйымдастыру. Оқу процесін ұйымдастыру принциптері – оқушылардың мүмкіндіктерін барынша есепке алу, оқытудағы әлеуметтік-педагогикалық «кедергілерді» барынша азайту, оқытудың ғылыми негізделген технологиялары. Оқу процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері: «кішкентай қадамдар» әдісі; күрделі ұғымдар мен іс-әрекеттердің максималды ашылуы мен бөлінуі, оларды дәйекті түрде пысықтау; П.Я.Гальпериннің ақыл-ой әрекеттерін кезең-кезеңімен қалыптастыру теориясы негізінде академиялық білімді қалыптастыру; оқытудың баяулауы және қалыптасқан дағдылардың, шеберліктердің жиі қайталануы; «алға ұмтылу» әдісін қолдана отырып, жаңасын үйренудің алдын-ала пропедевтикасы; оқушылардың пәндік-практикалық іс-әрекетін пайдалану; біртіндеп абстракциялай отырып, көрнекілік құралдарына кеңінен сүйену; оқушылардың іс-әрекеттерін мұғалім мен оқушының бірлесіп орындауына дейін бағыттау; нақтыдан жалпыға, нақтыдан абстрактіге дейін оқыту (танымның индуктивті жолы). Зиятының жеңіл түрдегі бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың дәстүрлі классикалық әдістерін талдау. Оқыту әдістерін таңдау: ол оқу пәнінің мазмұнымен, формальды логика ережелерімен, таным процесінің заңдылықтарымен (қабылдау, түсіну, шеберліктер мен дағдыларды бекіту, білім мен дағдыларды қолдану); зиятында бұзылыстары бар

	оқушылардың танымдық іс-әрекетінің ерекшеліктерімен анықталады. Келесі топтарды оқыту әдістерін қолдану ерекшеліктері: ауызша (әңгіме, түсініктеме, әңгіме); көрнекі (көрсету, иллюстрация, демонстрация); практикалық (жаттығу, практикалық тапсырмалар, ситуациялық тапсырмалар, еңбек қызметі). Оқытудың интерактивті әдістерін қолдану (жұптық, топтық жұмыс), педагогтың айтарлықтай көмегі бар жобалар әдісі, оның көшбасшылық рөлі. Оқу жетістіктерін критериалды сипаттамалық бағалау. 9-тақырып. Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушыларды оқыту және тәрбиелеу үшін пәндік даму ортасын құру. Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың мақсаты мен міндеттері. Оқыту мазмұнының сипаттамасы: «өмірлік дағдылар» компоненті және «академиялық дағдылар» компоненті. Оқыту процесін ұйымдастыру принциптері: баланың жеке ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын тану; әр оқушының жеке мүмкіндіктерін және білім беру және жеке жетістіктерін бақылау нәтижелерін ескере отырып, педагогтың оқытудың мазмұнын, әдістерін, формаларын, дидактикалық құралдарын өз бетінше таңдауы; оқушылардың практикалық іс-әрекеті мен әлеуметтік дағдыларын қалыптастыру үшін тиісті мектеп ортасын құру; мектептегі оқушылардың күнделікті іс-әрекетінің интеграцияланған сипаты; оқу-тәрбие процесінің әлеуметтендіру бағыты. Арнайы мектеп жағдайында оқытуды ұйымдастыру түрлері: зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы сынып; зиятында бұзылыстары бар балаларға арналған сыныпта оқыту (2-3 адамнан); үйде оқыту және баланың арнайы мектеп жағдайында уақытша (аптасына 2-3 рет) болуы (дәрігердің келісімі бойынша). Оқу процесіндегі дамыту қызметінің түрлері: тірі және жансыз табиғатты және әлеуметтік өмір құбылыстарын байқау; пәндік-практикалық қызмет; бастауыш сыныптардағы балалардың ойын қызметі; жоғары сыныптардағы сюжеттік-рөлдік және іскерлік ойындар; оқушылардың шаруашылық-еңбек қызметі; әлеуметтік-тұрмыстық қызмет; жақын ортадағы балалармен және
--	---

	ересектермен қарым-қатынас; оқу қызметі (балалардың мүмкіндіктеріне сәйкес). Пәндік даму ортасын құру: Монтессори-педагогика негізінде оқыту және тәрбиелеу. Оқытудың балама әдістерін қолдану (ғаламдық оқу, PECS кескін алмасу әдістемесі және т.б.). Бастауыш сыныптардағы оқу процесін түпкілікті тақырыптық жоспарлау, жеке оқу бағдарламалары негізінде жоспарлау, оқу күнін жоспарлау, интеграцияланған сабақтар құру, жоба әдісін қолдану, жеке оқу кітаптарын құру. 10-тақырып. Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын құру. Жетістіктерді сипаттамалық бағалау. Зиятының орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушылар үшін бастапқы педагогикалық диагностика және үлгілік оқу бағдарламаларының мазмұны негізінде жеке оқу бағдарламасын жасау тәртібі. Бастапқы педагогикалық диагностиканың мақсаты мен міндеттері. Диагностикалық құралдардың сипаттамасы және педагогтер қолданатын әдістер. Оқушы туралы алынған ақпаратты талдау және құрылымдау, психологиялық-педагогикалық сипаттаманы құру. Оқушының психологиялық-педагогикалық сипаттамасы – жарты жылға арналған жеке оқу бағдарламасының мазмұнын анықтаудың бастапқы нүктесі. Жеке оқу бағдарламасын құрастыру алгоритмі. Жеке бағдарламаны жасау үшін қажетті кәсіби дағдылар: оқушының іс-әрекетін бақылау негізінде педагогикалық диагностиканы орындау; баланың дамуының онтогенетикалық заңдылықтарын ескере отырып, бақылау нәтижелерін талдау мүмкіндігі; онтогенетикалық заңдылықтарға сүйене отырып, баланың дамуының негізгі бағыттарында (мотор, сөйлеу, сенсорлық, өзіне-өзі қызмет көрсету, іс-әрекет, коммуникация және т.б.) дағдыларды қалыптастыру реттілігін анықтау мүмкіндігі; оқушы үшін оқу мақсаттарының қолжетімділігі тұрғысынан Үлгілік оқу бағдарламаларының мазмұнын талдай білу; қарастырылып отырған санаттағы оқушыларды оқыту әдістемелерін меңгеру. Оқушылардың жетістіктерін критериалды
--	---

	сипаттамалық бағалау (бағалаусыз бағалау). Жеке бағдарламаның оқу мақсаттары (оқушының күтілетін іс - әрекетін сипаттайды) бағалау критерийлері болып табылады. Оқу жетістіктері дағдыларды, іс-әрекеттерді меңгеру дәрежесі көрсетілген сөздермен сипатталады: қызмет ересек адамға еліктеу арқылы жүзеге асырылады, қызмет үлгі бойынша жүзеге асырылады, әрекет ересек адамның дәйекті ауызша нұсқауларына сәйкес орындалады (бұл деңгей үшін кері сөйлеуді түсіну қажет), әрекет өздігінен орындалады. Сипаттамалық бағалау – бұл баланың қолжетімді, нақты орындайтын әрекеттерінің сапалы мазмұны. Сипаттамалық бағалау зиятының орташа түрдегі бұзылыстары бар мектеп оқушыларының оқу нәтижелерін ұсынудың жалғыз формасы болып табылады. 11-тақырып. Оқушылардың қалаусыз мінез-құлқымен жұмыс істеу әдістері. «Проблемалық (қалаусыз) мінез-құлық» ұғымының анықтамасы. Оқушылардың жағымсыз мінез-құлқының кең таралған түрлері: агрессия, өзін-өзі агрессиялау, ашуланшақтық, қашу, мүлікті бүлдіру, қоғамдық мақұлдамайтын мінез-құлық, тиімді оқыту үшін қажетті реакциялардың болмауы. Проблемалық мінез-құлықты түзету кезеңдері: - талдау және түзету үшін проблемалық мінез-құлықты таңдау; - проблемалық мінез-құлықтың нақты сипаттамасы; - проблемалық мінез-құлықты функционалды бағалау; - мінез-құлықты түзету жоспарын әзірлеу және қолдану; - мониторинг; - күшейтілген мінез-құлықты генерализациялау (жалпылау); - жоспарға өзгерістер енгізу немесе бағдарламаны аяқтау. Қалаусыз мінез-құлықты түзету әдістері: алдын алу әдістері, мінез-құлық салдарын өзгерту әдістері, балама мінез-құлықты қалыптастыру әдістері. Мониторинг: мінез-құлықты түзету динамикасын бақылау. Жұмыс жоспарын түзету немесе бағдарламаны аяқтау. Оқушының проблемалық мінез-құлқымен жұмысты құжаттау. 12-тақырып. Білім алушылардың ата-аналарымен
--	--

	жұмыс. Топтармен практикалық жұмыс. Ата-аналардың оқу-тәрбие процесіне қатысуынан күтулерді айқындау, тұжырымдау, оқушылардың ата-аналарымен жұмысты ұйымдастыру мен мазмұнында мектептің өз тәжірибесі мен практикасын талдау, ата-аналардың қатысуынан күтулерді және олармен ынтымақтастықтың қолданылатын түрлері мен әдістерін салыстыру. Ата-аналармен жұмыс тәжірибесін жетілдіру, ынтымақтастықтың жаңа түрлерін енгізу, дәстүрлі іс-шаралардың мазмұнын өзгерту бағыттарын айқындау. Әртүрлі білім беру ұйымдары (мектептер) өкілдерінің жұмыс тәжірибесімен алмасу. Білім алушылардың ата-аналарымен ынтымақтастық мәселесі бойынша өзінің кәсіби даму бағыттарын айқындау.
--	---

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттыру курстары мынадай режимде ұйымдастырылады:

1) Бағдарламаға 1-қосымшаға сәйкес курстың оқу-тақырыптық жоспарына (бұдан әрі – ОТЖ) сәйкес күндізгі оқу. Оқу ұзақтығы – 72 сағат. Күндізгі бір апталық курстарды ұйымдастыру кезінде ОТЖ-дағы сағат саны екі есеге қысқарады, сабақтарды өткізудің тақырыптары мен түрлері өзгеріссіз қалады;

2) 2-кезеңде жүзеге асырылатын Бағдарламаға 2-қосымшаға сәйкес курстың оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес аралас оқыту: қашықтықтан оқыту - 48 сағат, күндізгі оқу - 24 сағат.

Білім беру процесі оқытудың мынадай әдістерін қамтиды: дәріс, семинар, өз тәжірибесінің проблемалық мәселелерін талқылау бойынша топтарда практикалық жұмыс; оқушылардың жетістіктеріне педагогикалық диагностика жүргізу үшін көп деңгейлі бақылау тапсырмаларын әзірлеу, жеке оқу бағдарламаларын, күнтізбелік-тақырыптық жоспарларды жасау, оқушылардың қалаусыз мінез-құлқын жеңу әдістерін таңдау бойынша топтарда тренинг; командалық әртүрлі типологиялық топтардың оқушыларына сараланған және жеке көзқарастардың стратегияларын, кейстер әдісін, дөңгелек үстелді талқылау.

Педагогтердің Бағдарламаның мазмұнын түсіну деңгейін арттыру үшін: әр дәрістен кейін өзін-өзі бақылау сұрақтарына тыңдаушылардың жауаптары; шағын топтарда теория мен кейс-стадидің негізгі мәселелерін талқылау, содан кейін ұжымдық жұмыстарды таныстыру; құжаттамамен жұмыс; кейіннен талқылау және рефлексиямен мұғалімдердің топтық жұмысын оқыту

қарастырылған.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз етуге мыналар кіреді:

- 1) педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бағдарламасы;
- 2) сауалнама парақтары, аралық және қорытынды бақылау тапсырмаларын орындауға арналған материалдар мен нұсқаулықтар;
- 3) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау (педагогикалық диагностика) процесін талдау, оқушының педагогикалық сипаттамасын жасау үшін білім беру практикасының нақты мысалдарының иллюстрациялары бар үлестірме материалдар;
- 4) оқу процесін жобалау және жетістіктерді критериалды сипаттау бойынша құжаттама үлгілері;
- 5) жеке оқу бағдарламаларының үлгілері;
- 6) зиятында орташа түрдегі бұзылыстар бар білім алушылар үшін білім беру ортасын түрлендіру тәсілдерін суреттейтін бейнематериалдар;
- 7) зиятында жеңіл және орташа түрдегі бұзылыстар бар білім алушылар үшін оқу процесін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар; оқушылардың қалаусыз мінез-құлқын еңсеру бойынша әдістемелік ұсынымдар.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау ағымдағы және қорытынды бақылау арқылы жүргізіледі.

Формативті бағалау аралық бақылау және білім мен дағдыларды түзету үшін қолданылады. Әр тақырыпқа арналған негізгі сұрақтарға ауызша немесе жазбаша жауаптар түрінде (өзін-өзі тексеруге арналған тапсырмалар), практикалық тапсырмаларды орындау, педагогикалық тапсырмаларды шешу, педагогикалық құжаттаманы толтыру, толтырылған педагогикалық құжаттаманы талдау түрінде жүзеге асырылады. Өзін-өзі тексеруге арналған тапсырмалар (әр тақырып бойынша негізгі сұрақтар), практикалық тапсырмаларды орындау бойынша ұсыныстар, құжаттаманы толтыру үлгілері біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламасының оқу-әдістемелік кешеніне кіреді. Тапсырмаларды орындау кезінде тыңдаушыларға топтық нысанда және жеке сұраулар бойынша консультация беру қамтамасыз етіледі. Дәріскер тыңдаушылардың кестеге сәйкес тапсырмаларды орындауын бақылайды, тыңдаушының жұмыс сапасын жақсарту жолдарын көрсете отырып, толық кері байланыс береді.

Қорытынды бағалау курста алынған ақпаратты түсінуді, терминологияны қолданудың дұрыстығын бақылауға мүмкіндік беретін әр тақырып бойынша ашық сұрақтарға жауап түрінде жүргізіледі. Жетістіктерге қорытынды бағалау жүргізу үшін модульде зерттелетін әрбір тақырыпқа 4 сұрақтан тұратын ашық

сұрақтар жиынтығы әзірленді. Әрбір сұрақта тексеру және өзін-өзі тексеру үшін жауап стандарты және бағалау критерийлері бар.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Тыңдаушыларды курстан кейінгі сүйемелдеуді іске асыру түрлері:

- 1). Курстан кейінгі практикада Педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамытудың жеке траекториясының жоспарын жасау (курстың соңғы күнінде «Курстан кейінгі практикада педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамытудың жеке траекториясын жоспарлауға арналған іс-шаралар тізбесі» негізінде жасалады, дәріскермен келісіледі).
- 2). Курста алынған ақпаратты өз тәжірибесіне енгізудің презентациясы бар вебинарлар.
- 3). Жеке және топтық онлайн консультация беру.
- 4). Ашық сабақтарға қатысу.
- 5). Өз тәжірибеңді өзгерту, сабақты зерттеу нәтижелері бойынша дөңгелек үстел ұйымдастыру.

Тыңдаушыларды курстан кейінгі сүйемелдеу үшін Zoom платформасын, электрондық почтаны, ұялы байланысты, әлеуметтік желілерді пайдалану жоспарлануда.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

- 1 «Бала құқықтары туралы» БҰҰ Конвенциясы.
- 2 «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы.
- 3 «Қазақстан Республикасындағы бала құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345 Заңы.
- 4 «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI Заңы.
- 5 «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Заңы.
- 6 «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII Заңы.
- 7 «Сапалы білім беру» «Білімді ұлт» ұлттық жобасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 Қаулысы (01.01.2024 бастап қолданысқа енгізіледі).
- 8 Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы. «Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы».

9 «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы.

10 «Мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған мамандандырылған, арнайы білім беру ұйымдары, балаларға және ересектерге арналған қосымша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы.

11 «Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, рухани білім беретін ұйымдардың білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 24 қарашадағы № 473 бұйрығы.

12 «Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген адамдар лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы.

13 «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы.

14 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы ҚР Оқу-ағарту министрінің 29.09.2023ж. «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы» № 300 бұйрығының жаңа редакциясында.

15 «Жалпы білім беретін ұйымдарға арналған жалпы білім беретін пәндер, таңдау курстары және факультативтер бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығы.

16 «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығы.

17 Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы. ҚР БҒМ 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығы.

18 ҚР БҒМ 2015 жылғы 28 қаңтардағы № 39 бұйрығы. Мемлекеттік үлгідегі білім туралы құжаттардың түрлері мен нысандарын және оларды беру қағидаларын бекіту туралы.

19 ҚР ОАМ м.а. 2023 жылғы 21 шілдедегі № 224 бұйрығы. Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгілік штаттары.

20 ҚР БҒМ 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығы. Білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік қағидалары.

21 «Орта білім беру ұйымдарына, мектепке дейінгі ұйымдарға, орта білім беру ұйымдарына арналған оқу-әдістемелік кешендерге арналған оқулықтардың, оның ішінде электрондық нысандағы оқулықтардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 22 мамырдағы № 216 бұйрығы.

22 «Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы.

23 «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары педагогтерінің жүргізуі үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы.

24 М.С. Певзнер. Дети-олигофрены. М. 1959.

25 С.Я. Рубинштейн. Психология умственно отсталого школьника. М., 1970.

26 Л.В. Занков. Вопросы психологии учащихся вспомогательной школы. М., 1951.

27 С.Д. Забрамная. Методические указания к психолого-педагогическому изучению детей-имбецилов. М., 1979.

28 А.Н. Граборов. Очерки по олигофренопедагогике. М 1961.

29 Б. Нирье. Принципы нормализации и службы по уходу за людьми с интеллектуальными нарушениями. // Нормализация жизни в закрытых учреждениях для людей с интеллектуальными и другими функциональными нарушениями. К Грюневальдтің ред. Спб. 2003.

30 Л.М. Шипицына. Развитие навыков общения лиц с нарушением интеллекта. – СПб., 2000.

31 Воспитание и обучение детей во вспомогательной школе. /В.В. Воронкованың ред. М., 1994.

32 С.К. Исламкулова. Технологизация процесса обучения в школе: теория и опыт. Алматы. 2003 ж.

34 И.Г. Елисеева. Проект процесса обучения математике школьников с нарушением интеллекта в пропедевтическом периоде. Программно-методическое пособие. Алматы. 2009.

35 Формирование и развитие предметно-практической деятельности на индивидуальных занятиях/ Л.В.Шаргородская.- М.: Теревинф, 2006.

36 Н.В. Андрущенко. Монтессори-педагогика и Монтессори-терапия. Спб.- Речь. – 2010

- 37 Сара Ньюмен. Игры и занятия с особым ребенком. Руководство для родителей.- М., Теревинф, 2011
- 38 Хельга Зиннбухер. Как развивается ваш ребенок? Таблицы сенсомоторного развития, игры и упражнения от 4 до 7,5 лет. – М., Теревинф, 2010 .
- 39 Э.Гипхард. Как развивается ваш ребенок? Таблицы сенсомоторного и социального развития. От рождения до 4 лет.– М., Теревинф, 2010 .
- 40 Методические рекомендации по системе критериального оценивания учебных достижений детей с ограниченными возможностями. Астана, 2015 ж.
- 41 М.Н. Зверева. Практическая дидактика для учителя. М.: Педагогическое общество России.- 251 с.
- 42 УМК по предметам учебного плана для учащихся с легкими нарушениями интеллекта.

«Әлеуметтік-педагогикалық тәсіл
негізінде арнайы мектепте оқу
процесін ұйымдастыру»
педагогтардың біліктілігін арттыру
курстарының білім беру
бағдарламасына
1-қосымша

Курстың күндізгі оқу режиміндегі оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтар тақырыбы	Дәріс	Практ. сабақ	Тренинг	Шеберлік класы	Дөңгелек үстел	Жобаны қорғау	сынақ	Барлығы
1	Модуль: ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушылардың оқу процесін ұйымдастырудың әдіснамалық және нормативтік құқықтық негіздері.	8							8
1.1	ҚР арнайы педагогикасы мен білім беру жүйесін дамытудың заманауи үрдістері.	4							4
1.2	ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушыларға білім беру саласындағы қолданыстағы заңнаманы талдау.	4							4
2	Модуль: Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқытудың ұйымдастырушылық-мазмұндық негіздері.	8							8
2.1	ҚР-да зиятында бұзылыстары бар балаларды мектепте оқытудың мақсаты, міндеттері. Арнайы жағдайлар жасау.	4							4
2.2	Зиятында бұзылыстары бар оқушылардың білім мазмұнын талдау.	4							4
3	Модуль: Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау және оқу процесін жобалау.	12	4			2			18

3.1	Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау (педагогикалық диагностика).	4	4						8
3.2	Зиятында жеңіл түрдегі бұзылыстары бар оқушыларға арналған оқу процесін жобалау.	4				2			6
3.3	Сабақ және оны арнайы мектепте зерттеу.	4							4
4	Модуль: Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқыту мен тәрбиелеудің дәстүрлі және инновациялық тәсілдерін, технологияларын, әдістерін, тәсілдерін пайдалану.	20	12	4				2	38
4.1	Әлеуметтік-педагогикалық тәсіл негізінде оқу процесін ұйымдастыру.	8							
4.2	Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушыларды оқыту және тәрбиелеу үшін пәндік даму ортасын құру.	4		4					
4.3	Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын құру. Жетістіктерді сипаттамалық бағалау.	4	4						
4.4	Оқушылардың қалаусыз мінез-құлқымен жұмыс істеу әдістері.	4	4						
4.5	Білім алушылардың ата-аналарымен жұмыс.		4						
Барлығы:		48	16	4		2		2	72

Ескертпе: 1 академиялық сағат – 45 минут.

«Әлеуметтік-педагогикалық тәсіл
негізінде арнайы мектепте оқу процесін
ұйымдастыру» педагогтардың біліктілігін
арттыру курстарының білім беру
бағдарламасына
2-қосымша

Аралас оқыту режиміндегі курстың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтар тақырыбы	Қашықтан оқыту 48 с.				Күндізгі оқыту 24 с.				Барлығы
		Дәріс	Вебинар	Онлайн-форум	Өзд. жұмыс	Практ. сабақ	Дөңг. үстел	Тренинг	Сынқ жұмысы	
1	Модуль: ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушылардың оқу процесін ұйымдастырудың әдіснамалық және нормативтік құқықтық негіздері.	8								8
1.1	ҚР арнайы педагогикасы мен білім беру жүйесін дамытудың заманауи үрдістері.	4								4
1.2	ҚР-да зиятында бұзылыстары бар оқушыларға білім беру саласындағы қолданыстағы заңнаманы талдау.	4								4
2	Модуль: Зиятында бұзылыстары бар оқушылардың оқытудың ұйымдастырушылық-мазмұндық негіздері.	8								8
2.1	ҚР-да зиятында бұзылыстары бар балаларды мектепте оқытудың мақсаты, міндеттері. Арнайы жағдайлар жасау.	4								4
2.2	Зиятында бұзылыстары бар оқушылардың білім мазмұнын талдау.	4								4
3	Модуль: Оқушылардың	12				4		2		18

	ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау және оқу процесін жобалау.								
3.1	Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау (педагогикалық диагностика).	4			4				8
3.2	Зиятында жеңіл түрдегі бұзылыстары бар оқушыларға арналған оқу процесін жобалау.	4					2		6
3.3	Сабақ және оны арнайы мектепте зерттеу.	4							4
4	Модуль: Зиятында бұзылыстары бар оқушыларды оқыту мен тәрбиелеудің дәстүрлі және инновациялық тәсілдерін, технологияларын, әдістерін, тәсілдерін пайдалану.	20			12		4	2	38
4.1	Әлеуметтік-педагогикалық тәсіл негізінде оқу процесін ұйымдастыру.	8							8
4.2	Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар оқушыларды оқыту және тәрбиелеу үшін пәндік даму ортасын құру.	4					4		8
4.3	Зиятында орташа түрдегі бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын құру. Жетістіктерді сипаттамалық бағалау.	4			4				8
4.4	Оқушылардың қалаусыз мінез-құлқымен жұмыс істеу әдістері	4			4				8
4.5.	Білім алушылардың ата-аналарымен жұмыс				4				4
	Сынақ жұмысы							2	2
Барлығы:		48			16		6	2	72

Ескертпе: 1 академиялық сағат – 45 минут.